

Prøver – Evaluering – Undervisning

Sløjd

maj-juni 2009

Ved fagkonsulent Bo Ditlev Pedersen
Styrelsen for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Grundskolen
Kontor for Afgangsprøver, Test og Evalueringer

Indhold

INDLEDNING	3
BO DITLEV PEDERSEN PRØVEOPLÆGGENE	3
UNDERVISNINGSBESKRIVELSERNE.....	4
HVORDAN FORLØB PRØVEAFHOLDELSERNE?	4
Orden og overskuelighed i lokalet	4
Det nødvendige udvalg af værktøj, redskaber og materialer	5
Elevernes forberedelse til prøven.....	6
Lærernes forberedelse til prøven.....	6
Hvorvidt eleverne blev færdige med deres planlagte opgave.....	7
Elevernes mundtlige redegørelse.....	7
Afslutning	8

Indledning

PEU-publikationerne er en sammenfatning af de tilbagemeldinger, de beskikkede censorer har givet Skolestyrelsen på baggrund af årets afgangsprøver. Herved kan de erfaringer, der er indhentet gennem prøveafholdelsen, benyttes i forbindelse med tilrettelæggelsen af de fremtidige prøver og hjælpe lærere med fremtidig planlægning af undervisningen.

Der er to beskikkede censorer i sløjd som valgfag, og det er deres tilbagemeldinger, der danner grundlag for denne evaluering af årets prøver.

Sløjd i udskolingen er et valgfag, og afgangsprøverne afholdes ved, at eleverne i den forudgående undervisning har påbegyndt deres projekt, og at censor deltager i den sidste del af prøven.

Censorerne har i deres afrapportering lagt vægt på de gennemførte prøver, deres indhold og udformning, prøvekrav og elevernes besvarelse af de stillede opgaver. Desuden har censorerne vurderet skolernes indretning af sløjdlokalet, sikkerhedsmæssige forhold og adgangen til værktøj og materialer.

Mange tak til censorerne for deres medvirken ved årets prøver og for deres indsendte evalueringer.

Bo Ditlev Pedersen

Prøveoplæggene

De fleste skoler havde udarbejdet gode prøveoplæg, som sikrede, at eleverne kunne prøves i alle fire hovedområder (CKF).

På en enkelt skole måtte den beskikkede censor dog ca. en måned før prøveafholdelsen give læreren en del rådgivning i udarbejdelse af prøveoplæg, da kvaliteten af prøveoplæggene ikke var tilstrækkelig. Censoren henviste læreren til prøvevejledningerne på Skolestyrelsens hjemmeside (www.skolestyrelsen.dk).

På en anden skole var prøven udelukkende en prøve i metalsløjde, hvilket ikke opfylder kravene i prøvebestemmelserne. Prøven skal afspejle slutmålene i Fælles Mål, og eleverne skal derfor have mulighed for at arbejde med andre materialer, teknikker og værktøjer end dem, der er knyttet til arbejdet med metal.

Hvis man som lærer er usikker på, hvordan prøveoplæggene skal udformes, er det vigtigt, at man i god tid kontakter den beskikkede censor for at få den rette vejledning. Læreren kan også allerede ved skoleårets start kontakte fagkonsulenten i sløjde for at få yderligere rådgivning, da prøvebestemmelserne har stor indflydelse på undervisningens indhold.

Undervisningsbeskrivelserne

Undervisningsbeskrivelserne er et meget vigtigt element i tilrettelæggelsen af en prøve, da det giver censorerne en god og vigtig baggrundsviden til at bedømme, om undervisningen opfylder kravene til Fælles Mål. På de fleste skoler levede undervisningsbeskrivelserne fint op til kravet om, at de skal give et indblik i den gennemførte undervisning i faget sløjde.

På en enkelt skole var undervisningsbeskrivelsen dog mangelfuld og opfyldte ikke en række af kravene, der er beskrevet i prøvevejledningen for faget.

På en anden skole var de fire CKF'er ikke nævnt ved navn i beskrivelsen. Den beskikkede censor anfører, at en bedre og mere overskuelig struktur/opsætning fremmer læserens indsigt.

Hvordan forløb prøveafholdelserne?

Orden og overskuelighed i lokalet

Censorernes tilbagemeldinger om skolernes sløjdelokaler viser, at skolernes lokaler generelt er overskuelige og ryddelige. På de fleste skoler er maskinerne i god stand og opfylder de gældende forskrifter til indretning af lokaler og sikkerhedsudstyr.

På en enkelt skole var prøvelokalet dog ikke sikkerhedsmæssigt udstyret efter Arbejdstilsynets forskrifter, idet der blev arbejdet med trædrejning uden øjenværn og med slibning på drejebænk uden sug.

Det er i strid med Arbejdstilsynets regler, at der foregår prøveafholdelse (og undervisning), som ikke opfylder sikkerhedsreglerne. I At-meddelelse nr.4.01.7 (september 1998), som handler om elevers anvendelse af stoffer og materialer i grundskolen, står:

2.3 Sikkerhedsforanstaltninger og personlige værnemidler

”Andre typer af personlige værnemidler, for eksempel øjenværn, kan også være nødvendige. Det kan endvidere være nødvendigt, at der anvendes kitler eller tilsvarende til beskyttelse af kroppen og dagligt tøj.”

Ifølge prøvebestemmelserne skal eleverne derfor også vurderes i, om de anvender det påkrævede personlige værnemiddel korrekt. Det er derfor utilfredsstillende, at eleverne ikke kan fremvise viden og færdigheder inden for området, fordi skolen ikke har tilstrækkeligt sikkerhedsudstyr i prøvelokalet.

Det nødvendige udvalg af værktøj, redskaber og materialer

De beskikkede censorer udtrykker stor tilfredshed med prøvelokalernes indhold af nødvendigt værktøj, redskaber og materialer og angiver, at de er af en god kvalitet. På én skole var der endvidere mulighed for at låne værktøj hos den tekniske serviceleder, hvis det ikke fandtes i prøvelokalet.

Det er fint, når sådanne ordninger fungerer lokalt på skolerne, selvom det selvfølgelig vil være mest hensigtsmæssigt, at alle nødvendige værktøjer, redskaber og materialer forefindes i prøvelokalet under prøveafholdelsen, således at eleverne ikke skal bruge tid på at skaffe sig for eksempel værktøj, hvilket fratager eleven tid til at færdiggøre sit produkt.

Elevernes forberedelse til prøven

Alle censorer melder om en stor interesse og motivation for at deltage i prøverne fra elevernes side.

Særligt én skole havde et særligt godt fagligt sløjdmiljø, hvilket bevirkede, at eleverne var meget engagerede og arbejdsomme. Et godt fagligt miljø på skolen bevirker da også, at eleverne havde mulighed for at opnå et højt fagligt niveau til afgangsprøven.

På en anden skole var der dog en elev, som ikke havde deltaget i seks ud af otte lektioner inden prøven. Da prøven påbegyndes i den almindelige undervisningstid, skal eleverne naturligvis også være til stede i denne del af prøveafholdelsen. Hvis eleven kun møder frem, når censor er fremmødt ved slutningen af prøveafholdelsen, så bliver det meget vanskeligt for eleven at producere et tilfredsstillende produkt og færdiggøre produktet inden for tidsrammen.

Lærernes forberedelse til prøven

Lærernes forberedelser til prøven blev bedømt som meget tilfredsstillende. Læreren har en vigtig rolle med at vejlede eleverne til at arbejde på det rette faglige niveau, som eleverne behersker før prøveafholdelsen. Derfor skal eleverne arbejde på forskellige faglige niveauer, som stiller krav om undervisningsdifferentiering, hvilket også vil præge elevernes valg af løsning af den til prøven stillede opgave.

En af censorerne giver et eksempel på en skole, hvor læreren virkelig havde evnet at vejlede og rådgive hver enkelt elev, således at censor havde en kvalificeret mulighed for at afdække den enkelte elevs faglige kompetencer. Derudover havde eksaminator på alle måder forberedt lokalet, så alt var klart. Dette er med til at sikre en god prøveafholdelse – både for eleverne, læreren og for censor.

På en anden skole kastede eleverne sig ud i teknikker, som de ikke havde erfaring med inden prøven, og det er ikke hensigten, at det først er i prøvesituationen, at eleverne skal finde ud af, hvordan en bestemt teknik udføres. Det skal eleverne have lært i forbindelse med undervisningen.

Elevernes brug for hjælp undervejs

Det var forskelligt, hvor meget hjælp eleverne modtog under prøven, og der var stor forskel på elevernes selvstændighed, faglige formåen og faglige overblik, hvilket afstedkom forskellige behov for vejledning og støtte rent fagligt.

Under prøven brugte eleverne censor/eksaminator og hinanden til at holde og fiksere deres produkter, og der udvist stor hjælpsomhed eleverne imellem, hvilket er positivt, når man tænker på, at eleverne kan være under pres for at nå at blive færdige med deres eget produkt inden for tidsrammen.

Det er vigtig at huske på, at hjælpen ikke må have afgørende indflydelse på produktets kvalitet, hvilket kan påvirke bedømmelsesgrundlaget, og dette blev overholdt i alle de afholdte prøver.

Hvorvidt eleverne blev færdige med deres planlagte opgave

Eleverne arbejdede i forskellige hastigheder, hvilket bevirkede, at det var forskelligt, i hvilken grad de blev færdige med deres planlagte opgaver. De fleste elever nåede at blive færdige med deres opgave, men en del nåede ikke at give deres produkt den sidste finish.

Lærerne har derfor en vigtig opgave i at lære eleverne at vurdere tidsforbruget, når de stilles over for en given opgave. Evnen til at vurdere tidsforbruget opnår eleverne ved at arbejde med en del opgaver i undervisningen, som har samme tidsforbrug, som der skal bruges ved afgangsprøven.

Elevernes mundtlige redegørelse

Censorerne tilkendegiver, at eleverne var rigtig gode til at sætte ord på deres arbejdsproces. Dette er en vigtig del af prøven, da det gør det muligt for censor at vurdere, i hvor høj grad eleverne er i stand til at reflektere over arbejdsprocessen, da læringsprocessen (designprocessen) ikke er afsluttet, før eleverne kan redegøre for deres håndværksmæssige beslutninger.

En god håndværker/sløjder bør altid tage aktiv stilling til sit eget produkts kvalitet – både æstetisk og funktionelt – således at han/hun kan ændre på sin praksis, når dette er nødvendigt, og ikke kun er i stand til at reproducere. Denne del af undervisningen var fuldt ud opfyldt for de skoler, der deltog i afgangsprøven.

Afslutning

Generelt har der været tilfredshed blandt de beskikkede censorer med prøveafholdelsen. Skolerne har egnede lokaler og materialer til prøven, og elevernes motivation og arbejdsindsats under prøven har været tilfredsstillende.

Det skal dog alligevel nævnes, at nogle sløjdlærere mangler overblik over, hvad det reelt kræver at udarbejde gode prøveoplæg og undervisningsbeskrivelser. Det kan derfor være hensigtsmæssigt, at læreren indhenter viden om prøvebestemmelserne, så snart han/hun ved, at der er elever, som ønsker at deltage i afgangsprøven.

Dette vil sikre, at undervisningen når rundt om alle CKF'er/slutmål, og at eleverne tilegner sig viden om både materialer og teknikker forud for prøven.

Fagkonsulenten har ikke i det forgangne år oplevet, at lærere har henvendt sig vedrørende prøveafholdelsen, men bidrager gerne med råd og vejledning.